

نه و پياوهی
زوه بهری
سپه بو

● عبدالله مهراج ●

بارو زروفي وا ههن مرو ناچار ده کهن که دهیان روژ؛ بگره
 پتریش نه بخراو نه بخواتهوه. هیچیش ههست به برستی و تینوئی
 نکات. سهرت سور نه مینی لهوی دهیژنه ویت. نه دم دایچه قینه.
 نه بجه په سی. پیشه کی ده زانم تو بیر له شتی نه ندامتاسی ده که بته وه
 که زینده وهر به خواردن ده ژی - منیش ده میکه گوتومه: خوراک ته نیا
 خوراکي گه ده نی بهو بهس - جیاوازیمان نا لیره دایه. نه من دهق به
 پنجه وانه تروه ناماره بو باریکی دیکه ده کم و به ههله شهیی ناوی
 لینانیم و گیلانهش؛ زارواوی بو ناتاشم، جا با له نووکه وه بوی بجم
 - قسهی خومان بیت، جارنیک و دوان بیا ده چمه وه و تیکه لاوی ههیه
 له نیوان کسهی سهرکی چیرۆکه که و مندا. چونکه من خوم له ودا
 ده بینم و نهویش له سهر ده میکدا متیکی بهد بهخت بووه - سهردهای
 چیرۆکه که له وه وه سهری هه لدا که جارنیک له جارانی ناموئی ر
 سهرگه دانیم، ریم که وته کویره گوندنیک. به ریکه وت خانه
 خوینه کهم جولاً بوو - وایزانم نه مهت به لاوه ناسایه - چاکه. جولاکه
 کوریکي ژنداری هه بوو - نه میش باوو سروشتی و به جیه - نیستاکه
 ناماده وهر کویم بو رانه کینه وو. هه لمه چو. خو باش ده زانی رهش و
 سهی جیه. نا هوشت بو دوور نه چیت و وا بزانیته که نیازم وایه له
 شهوو روژ بدویم یان له چاکه و بهد فهری. جوانی و دزیوی و چی و
 چی! قسه بکم. نه خیر، مه بهستم «رهش و سهی» به ساده که به و
 بس. ناشلیم رهنگن - چونکه رهنگ و تونه کانی له م چیرۆکه دا
 کاریگه رانه رهنگ ده ده نه وه. به ههر حال، شام بو دانرا. سهرنجم
 به خوراکه که داو هیچم بو نه خورا. جولاکه ده می پرساری لیم نا
 «میوان نه وه بو ده ست دریز ناکه یته؟» گوتم: «ناخوم نه گهر...»
 گوتیه وه: «نه گهر چی! میوان میوانی خودایه!» به شینهیی وشه کاتم
 ده رخت... نه گهر له عجایبیه ناگادارم نه که یته. «تارمایی
 خهنده ییکی نه فسرونوای لیه کانی داپوشی. گوتی: «بخو، بخو،
 دلنیا به و سهرچاوان.» نه من له دلی خودما گوتم: ده شی به هه لدا
 چوو بیت و له وانه به ناسمان و ریسمانان نیوان بیت، بویه...
 - نا بو. دهستم داینت. تو باوکی هم نیت؟
 - با
 - نهی بوچی نهو سی سالیك له تو به ته مه تره و سهر و ریشی
 چه رموه؟!
 - نهویشت بو روون ده که مه وه. په له مه که. نه وهی به شوین راستیدا

بگهریت دهیی نارامی نه یوویی ههیی و له بنی کووله که که بدات نهک
 به خولیدا گه و جانه بسوورینه وه.
 نه من حه به ساوه که ی پیشوو بووم. نهو له سهری رویشت.
 - گوتم بووت روون ده که مه وه، وه لی نه وه توو نه وه نهو.
 خوی با به سهرهاتی خوی بگهرینه وه.
 گوتم: مردوو له مه چاکتر نه شوو دراوه ته وه. دهی کاکي برا ته قم کرد
 کوره که ناخواتنه که ی لیم وهرگرت و ده می کرده وه.
 لالو، تو ده زانی که چه ند سالیك له مه و بهر مردم و نیستاش له
 تهکت دانیشتووم؟! «چرکه م له خوم بری و نیر نازانم، روخسارم له
 چاوی نه ودا چون ده بیندرا گوی بگره. چوم بو راو. خوم بووم به
 تو به وه. دیاره حالی دنیا وایه! له گوند دوور که وتمه وه. شوین پیم
 راسته ری بوو. گهز به گهزی نهو هه ریمه شاره زا بووم. قولانج به
 قولانجی پینه ده شته که به له د بووم. «راست ده کات. گوندنشین
 پینه ندیکي گیانی به گیانیان له گه ل خاک و سروشتا ههیه. شوین
 پی هه لده گرن. جی ناوی ژیر زهوی په پنجه نوما ده کن و کاریزو بیر
 لی ده دن. پیشینی باران و ره شه باو زریان ده کن. لاپه ری ناسمان
 ده خوینه وه، وهک نه وهی مانگ و نه ستیره کلکداره کان، پیتی وردو
 درشتی چاپ بن. با بزانی چی ده لیت...»
 له پرینکا، هه لنووتام و... که وتمه چالیکه وه. چاوم کرده وه و چاوم
 نووقاند هه تا بهر دیدم تو زۆکه ییک رووناک بووه نیگام به زارکی
 چاله که دا هه لزا. ناسمان هه نده ی بیژنگیک دیار بوو. دهی قهیناکات
 به لکو ریوارنیک ده نگ و هاوارم ده ژنه ویت. وه لی هاوارم نه کرد.
 خوزی چاوم نه کردایه ته وه. گلینه ی چاوانم سورداو له جینگه ی خوم
 وشک بووم. نه تره شم چوو. زراوم ته قم. سامیکی نه گریس
 تو قاندمی. بوورامه وه له هوش خوم چومه ترس و سام و توفانی
 وا ههیه، ههستی مرو ده مزی له مهر کات... به واتایکی دیکه:
 نهو توقاوه له ده ره وهی جیکاتدا ده مینته وه» زوری نه خایاندو زوری
 خایاند، له روژگار و شه و گار بی ناگا بووم. چه ندین جار هاتمه وه
 خوم و بوورامه وه، نهویش به ژساره نازانم. ههست به برستی
 ناکم. ههست «تینوویه تی ناکم و زهق زهق ده نوایمه دیمه نه که ی
 پیش چاوم، به خوم ده لیم: دهیی ته لیسیم لی کرایت یان له خه وندا
 بيم! نه وه چاوم. نه وه دهستم نه وه گویم. لووتم. زمانم، گشت
 ده به لمین که بیدارم و نهویش دیمه نه به سامه که ی...» له کاتی

وادا. هر پینج هسته که یه ک ده گرن و هستیکی شسه مین دینه
 کایه وه. له وانسه هستی حوته میش بینه هانای که سه که وه» ده بی
 چی بدینم له و چاله دا؟ «برسیاره که ی له من کرد نه که له توی
 خوینتر. لیوم بزواند: ده گهر خوت بزانی! وهرامم دایه وه». کاکي
 برا. من ده لیم مار. تو بلی: حه زیا به لام چلون حه زیا بیک! له ناو
 قه دی من نه ستوورتر. پروا بکه. تا که ده بوورامه وه، حه زیا که به
 کتکر به سوسی ده هینامه وه. من نیگام له وه ده عیابه ناترو و کینم و
 توش حیوون بوی زیتی له دور چاوم بریوه. چاوه کانی به چاوی
 سه گ ده چوون. سه وز: سه وزیکی تیر. یان رهش بوون و تیشکی
 سه زیا به دایه وه. زمانم پهلپ بووه. به خوم ده لیم:
 ها نیستکه... ها تاو یکی دیکه ده مکات به تنو کیک ناو. قوونم
 ده دات. وه که بابولینیک ناسایی خوی هلمند دلوشیت. شه وو رز
 له لام بوونته ژن و میردیکی یه که نه دیتیه چل سالی. «به زمانه
 ساکاره که ی خوی. کاتی راسته قینیه ژیاوی مه به سته، نه که چرکه ی
 کاتر میرو خولانه وه ی وهرزه کانی» ناو زگی نه و چاله م وا لی ته نگ
 بیوو. له من وایه چاوی ده رزله یکی مو ناساییه. «نه میش گرز
 بوون و راکسانی جیگایه» سهرت نه ییشیم. مردن یه که مردنه. له
 دلی خوندا گونم. وره خسته بهر خوم. باشه بو نامخوات؟ نه ی که
 نامخوات و هیچ هه لونیستیکی به دکارانه ی نی به بو من بیرم بو نه وه
 بچیت که هیرشی بکه مه سهر؟ توند په لاماری قورقوراهگی بدم؟!
 نه وا گیرام وام کرد. که ی هه دوو ده ستم ده گه نه وه نه ستوورایی ملی؟
 به خستی میشم خسته کاره وه بو نه وه ی ده رباز بم له هاوسه ریتی
 نه و حه زیا به. سه رسام مه به که ده لیم هاوسه ر چونکه کاتیک شل و
 که چ ده بووم و شه و خوونیم ده گه یسته نه وه ی له وزه ده رچیت، لار
 ده بووم و ناکام له - نه ده ما که راده به بریم. ده مدی حه زیا که کلکی
 وه که سهرین سهر سه ره کسه که کم. ترسه که ره وایه وه و توی
 ناشایه تی و هیوانیک له ناخمدان شین بوو. «هر و ف. زور جار به
 تروسکه ی هیوا ده ژیت. تابلوی نیگار کیشیکم له بهر چاوه که بو هیوا
 کیشاویه. سرویکی هه زاری چاوه به ستراو که مانچه ییکی به ده سته وه به
 که تاکه «ژنی» یکی نه بیت. گشت نه وانسه ی دیکه پساون. به
 په نجه ی له رزوک، ناوازیکی به جوش به دوا رزوی خوی
 ده سپرنی. «رزیک، دوان سیان، ده و سه د. وای لیهات چه که ره م
 له حه زیا که ناکردو کاو نا کاو نیکش، ده ستم به ژیر زگیا ده هینا.

موچر کیکي سارد سه رتا پامی ده هه ژاند. گونم: نه مه چاره نووسمه،
 با وره بهر نه دم. ژیان هه نده کورته ج جای نه وه که دزیوی و
 نامردینی پیوه بلکینین. «به خته وه نه وه که سه به که مردنیکي پیروزی
 جنگ که ویت.»
 رزیک له ترپه ی شتیک راجله کیم، تومزه هه موو رزیک نه و
 شته که وتوته خواره وه. ته ماشای به بریم کرد. پانکوله ییکی سپم دیت
 وه که سه لکه په نیر. نه مویرا ده سستی بو دریز بکه م. که چی لیکم
 هات و گشت توله و تازی نه وسم به ره لالا بوون. هه ستم به ژانیکي
 ناکاوی گه ده رینخوله کاتم کرد. ده ست بهرم... نه به م. «دوو
 ری یانسه دژ به یه که که ی ناوه وه ی مرغه هه لیزار نه که یه...
 هینه که یه». له ناکاوا، حه زیا که کلکی راهه شان دوو له تی کرد.
 به شیکي خوارد. تی گه یستم که به شه که ی دیکه بو منه. دانه ویم و
 نه ختیک له شته که م جوی. تامیکی سه یری هه بوو؛ نه تال، نه
 سویر، نه شیرین و نه تفت! خواردم. توش بوو یسایه ده خوارد.
 «بیگومان ده مخوارد. گیانله بهری برسی به تهنگی چیرو بوون و
 بهرامه وه نایی، ده یه ونی له مهرگ به دوور بیت. ده یه ونی هه بیت» به و
 ترچه گشت رزیک خوراکه که مان برابهش ده خوارد. هه تا رزیک
 زور که یفاساز بووم و فیکه م کیشا! حه زیا که ش ناوقه دی له نه جان دو
 دهنگی له په راسوه کانیه وه هات! به دهنگی زهنگوله ی ملی نیری
 ده چسو!! بووینه هاوری. نه و به کلکی ختو که ی ده دام و میش
 ناوله پم به بووله کی ناوقه دی ده هینا. نه مه ی بوت ده گیرمه وه مه گهر
 به دم ناسان بیت. وهره سی سالی ته واوله گدل حه زیا دا بگه زهرینه!
 «گونم: چون زانیت سی سال له ونی مایه وه؟
 گوتی: باوکم، ژنه که م کوره که م و که سوکارم رایانگه یاندم». رزیک
 چاوم لی سوو، زنجیریک شوربووه! چ زنجیریک! قولغه کانی
 ده بریکینه وه و ناوی چاوی ده سین! شوربووه... شوربووه و گه یسته
 زمینه ی چاله که. میش ده مم داچه قانده وه. حه زیا که جو لآو
 ناوقه دی خوی له زنجیره که نالاندو کلکی بو من راهه شانده هنگاونیک
 چوومه ناووه. نه و سی جار کلکی له ناوقه دم نالاندو هه نه وه ندم
 زانی، بلند ده بیته وه!
 پیلووم داخست و ترسه که ی یه که م جارم هاته وه له ش. چاوم کرده وه.
 دیم وا له چاله که وه ده رچوون. ناسمانیکي به بریم لی ده رکوت. له
 بهر زایی بالاییکه وه، حه زیا که کلکی شل کرده وه که و تمه سه ر

عەردىكى نەزە. ئاسا بووم. نەمزانى ھەزىياكە كۆيۈە چوۋا! سەرنىچ دەدەم ۋەرز ئەۋ ۋەرزە نىيە كە ھاتەم بو راۋا! ھەتاۋ دوو سى رەب بەرزە. لە پالمەۋە، مىرووستانىك گۆشەي نىگامى راكىشا. مىرۋولەكان بە ھاۋكارى ۋ تەبايى دانۋولەيان ھەلەخست. بىروايم بە چاۋى خۆم نەھات، نەبادا لە خەۋنىكى قورسدا بىم. خۆم بەلگەم لە خۆمدا دۆزىيەۋە كە خەۋن نەبۋە. ۋا ردىنكىم ھەتا سەرجوكم ھاتوۋە، سىي . . . سىي ۋەكولكەي بىگەرد. دەستەم بو سەرم بىردو چەند تالىكىم بە چاۋەكانم نىشان دا. سەرىشم ۋەكو چورى شىر سىي بىۋو! ۋىجا چاۋم گەشايەۋە، ۋەك چۈن تىشكى. خور تەم بەياني دەرۋىنئەۋە، ئاۋھا عاردو بانم بە روۋنى دەدەت. بە خۆم گوت: ھەستە، رابە، زووكە، ئەۋە توۋ ئەۋەش گوند. ھەستام. لەگەل ھەنگاۋەكانمدا پىرسىيارەكان لەدايك دەبۋون ۋ پىش بىركىيان لە مىشكىمدا دەكرد: دەيى بىمانس؟ دەيى بىروام پىبەن؟

دەيى بە شىتم نەزانن؟ دەيى ماين؟ باۋكم، ژنەكەم، كۆرەكەم، ئەۋانى دىكە. دەيى. . . دەيى. . . دەيى. . . ئەم ئەفسانەيە لە مىشك ۋ ناخ ۋ گىانى پىشنانماندا، راستى بەك بوو ھاۋشانى گشت راستى بەكان.

لەبەر دەرگاگەماندا راۋەستام ۋ چاۋم رەۋانەي ژوورەۋە كرد. ھىۋاي كۆرۈم بە دەست بانگ كرد. ھاتە پىش ۋ گوتى: «ھا! ئاپۋ چىت دەۋى؟» گوتم: «مىن باۋكى توم. ناوت ھىۋا نىيە؟» گوتى: «با. بەلام تو باۋكى مىن نىت!» رابىكرە ژوورەۋە. تاۋىكى دىكە، خونچەي ژىم ھاتە دەرۋە. گوتى: «فەرمو، مامەكە چىت لىمان دەۋى؟! نان. . . رۋن. . . پارە». بە ھىمنى گوتم: «دەرۋوزەكەر نىم! مىن مىردى توم. تو خونچە نىت؟» سەرى سورماۋ نىۋە توورە بىچىكى ھاۋىزىتە ناۋ دەم ۋ دوۋى «ھايھووۋو. . . ھايھووۋا! خالە گىچە لىمان پى مەكە ۋ سەرىشمان سووك نىيە. بىرۋ بە رىگەي خوتەۋە. » گوتم: «دە بىچۋ باۋكم گازكە. مەھە جولاي ناۋە. » خونچەي ژىم پەستى نواند «ئەمە چ گۆبەندىكە! پىنە دەستە ماچ بىكەم ۋ ۋاز لەم قە ھەلق ۋ بەلەقانىە پىنە ۋ زامى كۆنم مەكولپنە رەۋە. » مىش كەمۋكەيك توورە بووم.

«كچى، راست دەكەم. دەي بىچۈرە ناۋەندى ئاۋايى ۋ گشت گوندىيانم لى خىر كەرەۋە. » خونچە، ھەراسان بوو. دەنگى بەرز كەدەۋە. «كاسىراي كەنەفت ۋ سەرىشيانۋو ۋ خەرفاۋ، نىيازى كەتنت

ھەيە!؟» ئەۋەي گوت ۋ دابە ھاۋارۋ فىزىخ ۋ گىرمانىكى بە كۆل. ھاۋسى ۋ خاۋو خىزانى گوندەكەمان گىردبوۋنەۋە. گوتم: «بىرايان. خوشكان، ئىشى بە فام ۋ ئاۋەز دەكرىت. ئىۋە گوى بو برا بىچوۋكى خوتان شل كەن. تو ۋەيسە نىت شۋانى مام عەزىز؟ تو ھەمىنى مام رەسول نىت؟ ئەم ھەرزەكارە بىرزى رەشە گاۋان نىيە؟ ئەم فلان ۋ ئەۋ فىسار كەس نىيە. سەر لەبەرىيانم ناۋ بىرد. باۋكم لىم نىزىك بوۋە. سەرنىچى لە سەرو گويلاكم دا. مىن گوتمەۋە: خونچە، ئەي

بايز مىردى تو نەبوۋ كە چوۋە راۋو نەگە رابەۋە؟ باۋەر بىكەن مىن ئەۋ بايزەم. ھەقىشانە بىروا بە مىن نەكەن ۋ چاۋتان بە درۋ بىخەنەۋە. ئىتر لەۋە پاش، بە وردى سەربىردەي ۋن بوۋەكەم بۇيان باسكرد. باۋكم پىر ھاتە پىش ۋ چاۋى لە چاۋم بىرى ۋ يەكسەر باۋەشى بوم كەدەۋە.

فرمىك تىك تىك بە چاۋمەۋە ھاتە خوارو توند توند بە خۆمەۋە گوشىم. بابە. . . بابە. . . ھەر ئەۋەندەم بو گوتراۋ قورگم پىر بوۋ نە گىران».

«لىرەدا، بەسەرھاتى بايز كۆتايى ھات. ئەمىش دۋايى بە چىرۋكەكەم دىنم. تىكايىكم ھەيە لە تۋى خوينەر. لە پاشە ملەمدا. ئەلىي كاكى نووسەر بە رۋزى نىۋەرۋ چەۋاشەم دەكەت ۋ بە وشە دەيەۋى بىمانھاۋىتە ناۋ تەۋنى جالجالۋكەۋە، چۈنكە سەرى خۋى سىي بوۋە ۋ داكۋكى لەسەر چەرمىۋان دەكەت، لەۋانەيشە بىفەرموۋىت: ئەمە كەي چىرۋك بوۋ؟ ساكارانە بو ھەزىياكە مەچۈ، گويابە ھەزىيانىكى راستەقىنەيەۋە لە خوتەۋە پىتى ئىشاخى بو قوت مەكەۋ بالى لى مەروپنە، نا. توش ۋەكو مىن بەۋ شى. ەي بىزانە كە شۋان مىگەلە پەرت ۋ بلاۋەكەي پى كۋ دەكاتەۋە، . . . تەۋ تەپل ئەگىۋەي دابنى كە خىزان ۋ ھۋزى قولرەشەكان دەخاتە ھەلەكە سەماۋ خوينيان دەجوشىنى.»